AKADEMIA EKONOMICZNA
W POZNANIU

ZESZYTY
NAUKOWE

SERIA I
ZESZYT 265

WSPÓŁCZESNE
MATY
UDNIENIA

Poznań 1998

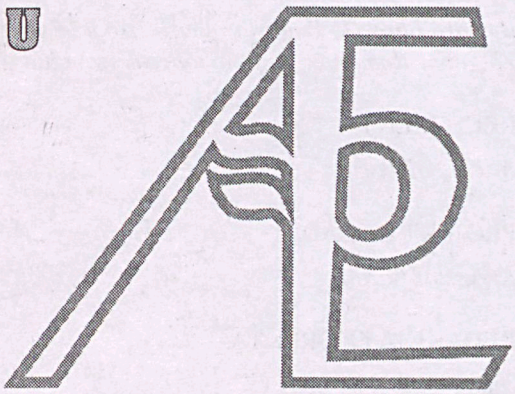

BIBLIOTEKA
AKADEMII EKONOMICZNEJ
W POZNANIU

59

AKADEMIA EKONOMICZNA
W POZNANIU

ZESZYTY
NAUKOWE

SERIA I
ZESZYT 265

WSPÓŁCZESNE DYLEMATY ZATRUDNIENIA

Redaktor naukowy
JÓZEF ORCZYK

Poznań 1998

232 290

BIBLIOTEKA AE w Poznaniu

KOMITET REDAKCYJNY

Ryszard Barczyk, Bogusław Guzik, Andrzej Korzeniowski, Edmund Kurtys, Zbigniew Romanow, Antoni Sobczak (sekretarz), *Halina Szulce* (przewodnicząca)

RECENZENT

Alicja Sajkiewicz

PROJEKT OKŁADKI

Krzysztof Baran

REDAKCJA I KOREKTA

Anna Grześ

ZESPÓŁ WSPÓŁAUTORÓW

Henryk Januszek, dr hab. prof. AE Poznań
Roman Karaś, mgr AE Poznań
Janusz Meller, prof. zw. dr hab. UMK Toruń i ATR Bydgoszcz
Halina Mortimer-Szymczak, prof. zw. dr hab. UŁ Łódź
Tadeusz Obrębski, dr hab. prof. PW i prof. WSEiZ Warszawa
Jerzy Olszewski, dr. hab. AE Poznań
Józef Orczyk, prof. zw. dr hab. AE Poznań
Mariusz Piotrowski, dr AE Poznań
Aurelia Polańska, prof. zw. dr hab. Uniwersytet Gdański
Antoni Rajkiewicz, prof. zw. dr hab. Uniwersytet Warszawski
Jan Sikora, dr hab. prof. AWF Poznań, dr hab. AE Poznań
Adam Szałkowski, dr hab. prof. AE Kraków
Jan Szambelańczyk, dr hab. prof. AE Poznań
Jerzy Unolt, dr hab. prof. AE Poznań
Zenon Wiśniewski, dr hab. prof. UMK Toruń
Aleksander Wesołowski, doc. dr AE Poznań
Maciej Żukowski, dr AE Poznań

© Copyright by **Akademia Ekonomiczna** w Poznaniu
Poznań 1998

ISSN 0208-4902

K. 1998. 5191

Profesorowi dr hab. Mieczysławowi Przedpelskiemu
uczniowie, przyjaciele i koledzy

CHEMISTRY
WIELKI SŁOWNIK
rosyjsko polski
SŁOWNIK
SŁOWNIK
mała encyklopedia
LOTNICTWO I KOSMONAUTYKA
STEROWANIE

SŁOWO WSTĘPNE

Panu Profesorowi Mieczysławowi Przedpelskiemu

Zeszyt ten został przygotowany przez przyjaciół, uczniów i współpracowników Profesora Mieczysława Przedpelskiego z okazji osiemdziesięciolecia Jego urodzin. Jubileusz to moment w życiu wywołujący refleksję dotyczącą uwarunkowań, w których się żyło, jak i wartości dokonań, które udało się zrealizować. Trudno jest postronnym zabierać w tych sprawach głos, tym niemniej jednak można poprzez zestawienie faktów stworzyć przesłanki do pewnej obiektywizacji oceny, przynajmniej jeśli chodzi o sprawy zawodowe.

Życie Profesora w jego aspekcie zawodowym było prawie w całości związane z obecną Akademią Ekonomiczną. Tutaj, w murach ówczesnej Akademii Handlowej, w latach 1946-1949 studiował, tutaj, już w Wyższej Szkole Ekonomicznej, uzyskał w roku 1950 magisterium, w roku 1961 doktorat, w roku 1968 habilitację, a następnie tytuł profesora nadzwyczajnego (w roku 1972) oraz zwyczajnego (w roku 1982). W tej uczelni pracował na pełnym etacie w latach 1950-1988, a w okresie 1989-1993 (już po przejściu na emeryturę) na połowie etatu.

W okresie swej pracy w Uczelni Profesor pełnił też wiele ważnych funkcji: kierownika Zakładu Ekonomiki Pracy, prodziekana (w roku 1968/69), prorektora (w latach 1969-1972) oraz pierwszego dyrektora Instytutu Polityki Społecznej (lata 1977-1983), był równocześnie kierownikiem Zakładu Ekonomiki Pracy i Polityki Społecznej (lata 1977-1988).

Mówiąc o działalności naukowej Profesora nie można pominąć jego wcześniejszych dokonań. Zdanie matury w Mysłowicach zbiegło się z wybuchem drugiej wojny światowej. Jak wielu z tego pokolenia walczył w Armii Krajowej, a unikając aresztowania pracował dorywczo w różnych miejscowościach na południu kraju, głównie w Krakowie i na Śląsku oraz w centrum Polski. Po zakończeniu wojny pracował krótko w tartaku w Mysłowicach i Starostwie w Niemodlinie. Trzeba także wspomnieć, że bezpośrednio po zakończeniu studiów pracował przez niespełna rok w Centrali Spółdzielni Mleczarskich w Poznaniu.

Działalność dydaktyczno-naukowa w Wyższej Szkole Ekonomicznej od początku łączyła się z próbami rozszerzenia wiedzy ekonomicznej i nadania jej charakteru wdrożeniowego. Starania Jego w tym zakresie związane były z pracą w Katedrze Rachunkowości (lata 1950-1968).

Na osobne wymienienie zasługuje ówczesna działalność Profesora w Stowarzyszeniu Księgowych w Polsce. Jako członek Zarządu Oddziału Stowarzyszenia w Poznaniu doprowadził do reaktywacji Stowarzyszenia w całym województwie poznańskim, ponadto aktywnie uczestniczył w działalności szkoleniowej Stowarzyszenia.

W początkach lat sześćdziesiątych Profesor związał się ściślej z Polskim Towarzystwem Ekonomicznym, pełniąc obowiązki sekretarza naukowego Oddziału Poznańskiego, a w latach 1975-1980 wiceprezesa. W tym okresie pełnił też wiele innych ważnych funkcji realizując zadania związane z kształceniem ekonomistów w skali województwa oraz w skali kraju, działając m.in. w Zarządzie Głównym PTE w Warszawie.

Działalność naukowa Profesora w okresie początkowym, jak wszystkich młodych pracowników, to przede wszystkim przygotowywanie rozprawy doktorskiej. Lata pięćdziesiąte nie sprzyjały badaniom naukowym. Dzięki własnemu uporowi i pomocy promotora prof. dr S. Smolińskiego, udało się Profesorowi przezwyciężyć trudności i przygotować dysertację pod tytułem *Płaca jako bodziec materialnego zainteresowania w przemyśle spółdzielczości pracy*, która została opublikowana w całości w roku 1962. Praca ta, jak i późniejsza rozprawa habilitacyjna pt. *Aktywizacja zawodowa kobiet w związku z procesami industrializacji w Polsce Ludowej*, opublikowana w roku 1967, określiły dalszy kierunek działalności naukowej Profesora. Jako jeden z nielicznych w Polsce i pierwszy w Poznaniu kładł duży nacisk nie tylko na badania makroekonomiczne zmian w zatrudnieniu, ale doceniał w pełni walory analizy mikroekonomicznej związanej z ekonomiką pracy i funkcjonowaniem służb pracowniczych. W czasie kiedy większość ekonomistów zajmowała się problemami makroekonomicznymi, często w kontekście ideologicznym, ujęcie mikroekonomiczne zagadnień zatrudnienia i płac stawiało go rzędzie prekursorów.

W okresie swej dalszej aktywności zawodowej Profesor dużo uwagi poświęcał prowadzeniu prac dyplomowych, magisterskich i doktorskich. Pod Jego kierunkiem przygotowało swe rozprawy 40 dyplomantów, 230 magistrantów oraz 6 doktorantów (4 z nich uzyskało nagrody ministra). Należy też dodać, że Profesor pełnił obowiązki „wprowadzającego" w przypadku 4 osób, które przygotowały rozprawy habilitacyjne, wielokrotnie pełnił też obowiązki recenzenta prac przygotowanych na stopnie i tytuły naukowe.

Za działalność w zakresie kształcenia należy również uznać przygotowanie skryptów i podręczników z zakresu ekonomiki pracy, organizowanie i prowadzenie studiów podyplomowych, opracowania programowe i analizy dotyczące przebiegu procesu kształcenia w całej Uczelni, organizowanie konferencji naukowych, a zwłaszcza starania o uruchomienie w Poznaniu specjalności związanej z ekonomiką pracy.

Ważne miejsce w dokonaniach Profesora miały Jego starania o stworzenie zespołu naukowego, a zwłaszcza pomoc okazywana osobom, które zajmowały się problematyką ekonomiki pracy i polityki społecznej. Życzliwie wspierał ich wysiłki w uzyskiwaniu stopni naukowych, nie oglądając się na to czy prace habilitacyjne były przygotowywane w ramach jego „szkoły", czy nie. Ważne było tylko to, czy odpowiadają wymogom i czy ich ocena mieściła się w ramach kompetencji badawczych Profesora.

Za swą działalność dydaktyczną i naukową Profesor wielokrotnie otrzymywał nagrody ministra szkolnictwa wyższego czy edukacji, tytuł Zasłużonego Nauczyciela, ponadto został uhonorowany Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Partyzanckim i wieloma odznaczeniami regionalnymi i lokalnymi.

Dokonania naukowe Profesora dotyczyły głównie spraw związanych z zatrudnieniem, stąd też zastanawiając się, jak najlepiej uczcić Jego osiemdziesięciolecie, postanowiliśmy poświęcić Mu zeszyt dotyczący współczesnych dylematów zatrudnienia. Jest to wyraz naszego uznania i pragnienia kontynuacji badań, które Profesor zapoczątkował w Poznaniu i do których podjęcia gorąco nas zachęcał w pierwszym okresie przemian po 1989 roku.

Przygotowując artykuły zamieszczone w tym zbiorze chcieliśmy wyrazić Profesorowi swój szacunek, przyjaźń i wdzięczność. **Każdy z nas postrzegał i postrzega Profesora inaczej. Jedni widzą w nim przede wszystkim mistrza i byłego szefa, inni życzliwego krytyka i kolegę, a ci, którzy poznali go w ostatnich latach, podziwiają Jego oddanie wnukom, rzeźbiartswu i pamiętnikarstwu. Wszyscy jednak zawsze korzystają z Jego doświadczenia życiowego i mądrości. Umiał bowiem stworzyć wokół siebie grono bliskich osób, na które zawsze mógł liczyć.** Niech ta książka stanie się skromnym wyrazem tego, co wobec Niego czujemy.

W imieniu wszystkich współpracowników tomu

redaktor

Część pierwsza

UWARUNKOWANIA MAKROEKONOMICZNE